

POSUDEK OPONENTA RIGORÓZNÍ PRÁCE

Jméno a příjmení rigorozantky:	Mgr. Gabriela Vampolová
Téma práce:	Právní postavení rodičů při osvojení
Rozsah práce:	228 607 znaků včetně mezer (dle prohlášení rigorozantky – pozn. s ohledem na formát souboru vloženého do studijního informačního systému nebylo v možnostech oponenta přezkoumat pravdivost tvrzení o počtu znaků)
Datum odevzdání práce:	30. 11. 2023 (elektr. podoba)
Jméno a příjmení oponenta:	JUDr. Vít Lederer, Ph.D.

1. Stanovení cílů, metodika zpracování práce a aktuálnost tématu

Rigorozantka zpracovala rigorózní práci na téma Právní postavení rodičů při osvojení. Cíle, které si vytkla v úvodu práce, jsou formulovány velmi obecně. Rigorozantka se rozhodla analyzovat, jakým způsobem se mění právní postavení rodičů při osvojení, nalézt možné nedostatky právní úpravy a problémy při její aplikaci, resp. navrhnout jejich řešení. Z takto vymezených cílů vyplývá, že rigorozantka se hodlá s problematikou spíše teprve seznamovat. Přínosem práce může být srovnání české úpravy s německou právní úpravou. Zvolené téma je především praktické. Vzhledem ke stále relativně nové úpravě osvojení v občanském zákoníku z roku 2012 ho lze hodnotit jako aktuální.

2. Formální a systematické členění rigorózní práce

Text předkládané rigorózní práce má logickou strukturu a je celkově přehledně a jasně členěn. Je respektováno předepsané členění pro odborný text, který začíná úvodem do problematiky a následně je rozdělen do šesti hlavních kapitol, které na sebe logicky navazují. Práci nechybí závěr. Systematika práce odpovídá zvolenému cíli, neboť řešitelka postupuje od obecných otázek ke konkrétnějším.

3. Rozsah a úroveň použitých zdrojů a práce s nimi, bibliografické citace, poznámkový aparát

Řešitelka použila ve své práci relevantní zdroje, které však většinou jen nekriticky parafrázovala. Poznámkový aparát je poměrně rozsáhlý, což je ale způsobeno tím, že předkládaný text je z větší části v podstatě souhrnem – kompilací závěrů jiných autorů. Slabá je práce rigorozantky s judikaturou, neboť pracuje jen se čtyřmi judikáty. V tomto ohledu mi v rigorózní práci chybí mnohem širší zmapování a případná hlubší analýza soudních rozhodnutí týkajících se otázek osvojení. Očekával bych, že rigorozantka – pokud si sama vybrala dané téma – se o zkoumanou oblast více zajímá, seznámila se s problémy, které přináší praxe, a nabídne tudíž jejich důkladnější rozbor. Někde chybí odkazy na citované autory (viz např. na s. 36 v prvních dvou větách, ve kterých se rigorozantka odvolává na názory Nové a Sedláka).

4. Jazyková, stylistická úroveň a formální úprava rigorózní práce

V práci se na některých místech objevují překlepy. Stylistická stránka je průměrná. K formální úpravě mám zejména následující připomínky. Není vhodné psát zkratku právního předpisu, odkazuje-li se na něj v textu jen obecně, tj. nikoli na některé jeho konkrétní ustanovení. Text není zarovnán do bloku. V poznámkách pod čarou není důsledně

používána funkce *op. cit.*, což způsobuje časté opisování plné citace na stejný zdroj (viz např. komentář Hrušákové, Králíčkové a Westphalové z roku 2020). Způsob, jakým autorka cituje, působí často nepřehledně. Není např. zřejmé, proč v poznámce 58 je citována pražská učebnice rodinného práva s použitím funkce *op. cit.* a následně v poznámce 59 je tento zdroj citován plným názvem. Ostatně v celém textu předkládané práce – všude tam, kde je tento titul citován plným názvem, – se objevuje překlep („Rodinné práv.“). Rigorozantka se mohla bývala této chyby vyhnout, kdyby náležitě (a nikoli jen náhodně) používala funkci *op. cit.* V rámci citací není správně ani jednotně používána zkratka „In.“ a není používána kurzíva ke zvýraznění názvu zdrojového dokumentu (což je také v rozporu s citační normou). Je-li v citaci uváděno rozmezí stránek, používá se pomlčka, nikoli spojovník (viz. např. v pozn. 43 a 44). V odkazu na konkrétní ustanovení zákona se nepíše „ustanovení“, nýbrž je zvykem psát pouze „ust.“ Je nesystematické používat dvě různé zkratky pro jeden a ten samý pojem („orgán SPOD“, resp. „OSPOD“). Přehled dokumentů v seznamu zdrojů není seřazen abecedně, což působí velmi nepřehledně a způsobuje, že čtenář se v seznamu špatně orientuje. Dále viz překlep („koletiv“) objevující se u druhého pramene v přehledu seznamu použité literatury. Literární zdroje by měly být určitým způsobem vnitřně rozříděny – na komentáře, články, monografie atd. Domnívám se, že není správné nazývat Listinu základních práv a svobod „zákonem“ (jde o usnesení ČNR o vyhlášení Listiny ...). Kvalita formální stránky je bohužel nízká. Nasvědčuje tomu, že práce byla vytvořena pravděpodobně ve spěchu a bez provedení potřebné korektury (viz také např. s. 36: („...aplikovat, jako příklad. uvedla situace ...“)).

5. Obsah práce, formulace vlastních závěrů, úvahy de lege ferenda

Předkládaná práce je z celkového pohledu velice popisná. Působí spíše jako výklad o právní úpravě osvojení. Rigorozantka se vlastnímu tématu práce věnuje teprve až od čtvrté kapitoly. Považuji za zbytečné sdělovat čtenáři, kdo je to rodič, jak se určuje rodičovství, jaké jsou povinnosti a práva rodičů vůči dítěti nebo co je obsahem rodičovské odpovědnosti. Předpokládá se, že s těmito základními poznatky je čtenář již předem seznámen a má představu o tom, jaká je obecná úprava rodinného práva. Je třeba zdůraznit, že rigorózní práce má být dílem vědeckým, nikoli učebnicovým. Proto také rozhodně není třeba čtenáři vysvětlovat, co znamená zkratka *ex offio* (pozn. 10) nebo *ex nunc* (viz pozn. 52). Nemyslím, že je nutné znovu čtenáři sdělovat, co je podstatou osvojení, jaké jsou jejich druhy, podmínky atd. Domnívám se opět, že znalost základních pojmů a institutů, byť zde bezprostředně souvisejících se zvoleným tématem, se u čtenáře, který se chce dozvědět něco nového o právním postavení rodičů při osvojení, již předpokládá. Rigorozantka se tak k vlastnímu řešení svého vědeckého úkolu reálně dostává v kapitole páté (od s. 35), zabývající se změnou právního postavení rodičů při osvojení. Podrobně je zpracována analýza souhlasů s osvojením. Znovu jde ale spíše jen o přehled poznatků zjištěných z právní úpravy a dostupné literatury (viz stále se opakující odkazy na Novou a Sedláka). Celkově lze konstatovat, že rigorozantka splnila úkol, který si vymezila. Zodpověděla otázky, které si v úvodu položila, naznačila možné nedostatky právní úpravy a navrhla jejich řešení. Přestože se v práci objevují i vlastní názory rigorozantky, mám za to, že rigorozantka bývala mohla prokázat kreativnější přístup.

6. Doporučení / nedoporučení práce k obhajobě.

Přes výše uvedené výtky (zejména co do formální stránky a hloubky provedené analýzy) předkládaná práce splňuje požadavky kladené na kvalifikační práce tohoto stupně. Osvědčuje schopnost samostatného tvůrčího přístupu řešitelky při zpracovávání zvoleného tématu, který se očekává u rigorózních prací ve smyslu rigorózního řádu. Práci proto doporučuji k obhajobě s předběžným hodnocením – *prospěla*.

7. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

U ústní obhajoby by se rigorozantka mohla vyjádřit k následující otázce:

- *Jaké jsou konkrétní nedostatky právní úpravy postavení rodičů při osvojení, které rigorozantka identifikovala? Je nezbytně nutné je de lege ferenda napravovat? Pokud ano, jakým způsobem?*

V Praze dne 11. 03. 2024

JUDr. Vít Lederer, Ph.D.
oponent rigorózní práce